

Actum in Wąsosze FERIA Sexta ante Festum
Sancti aigidija Abbatis proxima Anno Domini
Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo.¹

Ad Officium et Acta praesene Cast. Capitt Wąsosene personaliter veniens Gnos Ignatius z Dziesek Ostrowski obtulit et exhibuit ejdem Officio ad acticandum et ingrassandum in acta testamentum seu dispositionem ultimae voluntatis olim Gnosi Stainisłai Grabowski in Swieburczyno eete haeredis manu ejusdem olim Grabowski propria scriptum et subscriptum prout de tenore extat in actis in hunc qui sequitur modum In Nomine Domini Amen.

Aże ludzie zwykli wolą swoje za żywota swego pismem obwarowawszy po sobie zostawować przeto y Ja moje podpisuję y zeznam y czynię wiadomo tym Testamentem ostatniey woli moiey komu otym wiedzieć będzie należało teraxnieyszmy na potym będącym Ludziom, iż Ja będąc słabością zdrowia przez poscie latmoich od Pana Naywyżdzego nawiedzony w ktorey raczey smierci, a niżeli żywota bliższym lubo nie wątpię w Miłosierdziu Boskim y w przyczynie Panny Przenayswiętszey, także w Świętych Patronach że jeszcze z łaskj swey Świętey przedłużyć mi zdrowia może, ale jednak y nayzdrowszemu człowiekowi gotowym być na śmierć zawsze potrzeba, która od oczu ludzkich iest skryta, przeto y Ja będąc na Ciele y na Umysle swym dobrze zdrowy rozmysliwszy y dobrze Sobie uważywszy wolę swoje ostatnim Testamentem pozorem ztego Swiata zostawuje y wiecznemi Czasy tak mieć chcę.

Ja Stanisław Grabowski Syn niegdy Urodzonego Jakuba Grabowskiego z Grabowey, zrodziła mię nigdy Urodzona Katarzyna Rynska z Powiatu Bieckiego uważywszy to u Siebie że kiedy człowiek który się urodzi umierać musi, Ja abdarkowowawszy się w te tu kraje z Wojewodztwa Krakowskiego o podal od krewnych moich, nimtedy Smierc z Ciałem mię rozdzieli, resztę takową majątnosci moiey Swieburczyna y Wierciszewa ktore dość drogo mojemi [2] własnemi opłaciłem pieniędzmi, y wszystkiego zbioru mego własnego czynię dyspozycyę.

Nayprzod na Dobrach moich Dziedzicznych wszystkich czynię y zostawuje Dziedzicem Rodzonego mego Pana Alexandra Grabowskiego y Potomkow Jego Stanisława y Zofię Ostrowską Synowca y Synowiey mey, którzy po Smierci Oyca Swego do tych Dobr moich oboje należeć będą, tak jednak żeby Małżonce mey jeżeli mie przeżyie żadney

¹ Odpis testamentu Stanisława Grabowskiego, właściciela m.in. Sieburczyna i Wierciszewa z 1680 r.. Archiwum Diecezjalne w Łomży, z. III Akta zakonne, sygn. 33 Akta Klasztoru XX Karmelitów Trzewickowych w Wąsoszu, 1800-1853.

krzywdy nieczyniono, y w dożywociu żeby zostawała Sobie do śmierci, bydła, stada połowice przy niey zostawiwszy które zinwentować y żeby tego nietraciła napomnieć onę pod naruszeniem Dożywocia do Klasztoru Karmelitanskiego Wąsoskiego oddałem w gotowiznie Złoty Polskich Tysiąc gdzie się zapisali Oycowie Mszą Świętą raz w Tydzień temi czasy za grzechy moje a po Śmierci za Duszę moję y Żony moiey wiecznemi Czasy odprawować, który Zapis iest w Xięgach Grodzkich Wąsoszkich przyięty, y z Rzymu od Oyca Świętego iest konfirmowany do tegoż Klasztoru naznaczam na Swieburczynie Złoty Tysiąc, po Śmierci moiey a żeby dwie Msze Święte w Tydzień za Duszę moję wiecznemi Czasy odprawowane były, jako się Oycowie przy odebraniu Pierwszego Tysiąca Złoty obligowali, toż y teraz na ten Drugi Tysiąc żeby uczynili, od którego Tysiąca Złoty z Swieburczyna płacić im będą na Rok Złoty Szescdziesiąt, jeżeli się im tym czasem w gotowiznie nie odda, którą to Summę obudwu Tysięcy Złoty wespół na Dobrach Dziedzicznych niezawiedzionych żeby lokowali tego doyrzeć w tym Koscielu Karmelitanskim, Ciało moje mizerne żeby pogrzebione było proszę we drzwiach Koscielnych gdzie ludzie wszyscy wchodzi y wychodzą. Do którego Kosciola naznaczam na pokładne Złoty Sto, na swiece y Msze Święte Kondukty Złoty Dwiescie, na Pogrzeb dla Xięży y ubogich Dwiescie, to wszystko z gotowych Pieniędzy po Śmierci mey pozostałych oddać których zostaje Trzy Tysiące Złoty tychże Pieniędzy po mnie pozostałych zaraz naznaczam po Śmierci mey zaraz rozesłać pilno proszę do różnych Kosciolow Złoty Trzysta. [3] Mszy żeby iako naypilniey odprawowane były proszę oto, ubogim ześ wiele ich będzie na Pogrzebie moim każdemu z osobna rozdać po Groszy Trzy żeby za Duszę moie Pana Boga prosili, jeść y pić według możności na Witkowie y Sulimo dałem Zastawnym sposobem Jmci Panu Mikołajowi Alexandrowi Opackiemu Złoty Polskich Tysiąc na co iest Obligacya y Kontraktu raboracya w Grodzie Wizkim, tey Summy uczyniłem Cessyą Jmci Xiędzu Slegielskiemu na ten czas Proboszczowi Wizkiemu y Jego napotym następującym Sukcessorom którzykolwiek po nim będą, apomienipny JMc Xiędz Proboszcz Wizkj zapisał się Imieniem swym y Sukcessorow swoich po nim następujących wiecznemi Czasy Mszą Świętą y Litanią de Nomine JESU w Poniedziałek w każdym Tygodniu odprawować teraz za żywota mego pro peccatis, a po śmierci pro defunctis o Konfirmacyą tego zapisu u Jmci Xięsza Biskupa a żeby odprawowane zawsze doyrzeć tego proszę.

Srebra zostaje kufłow białych Dwa, Konewka zwierchem Auszpurtskiey roboty, Koneweczka mnieysza złociasta wybijana, Kubek po brzegach Złocisty, Kiliszek złocisty zwierzchu y wewnątrz, te Koneweczkę y kiliszek naznaczam na Kielich z Patyną do Kosciola Burzynskiego ptośzę oto aby za Duszę moję Pana Boga proszono; Drugie Srebro Kufel

większy wybiany zastawiony od Jmci Pana Tomasza Brzostowskiego w Złoty St Dwadzieścia, zostawuje przy Małżonce swej, Kubek po brzegach Złocisty, jeżeli one Pan Bog dłużej chować będzie niżeli mnie, Kufel zaś drugi gładki y Konewkę białą Auszpurskiej roboty naznaczam Rodzonemi memi y Jego Sukcesorom, Łyżek srebrnych nowych Dwanaście z Herbami memi naznaczam Synowicy mojej Pani Ostrowskiej, Łyżki zaś stare insze których jest Dziesięć zostawuje przy Małżonce mojej, Rządzik biały ze wszystkim naznaczam Panu Franciszkowi, Strzałę Siostrzencowi memu, temuż naznaczam Kontusz fioletowy Popielicami podszyty Ogonkami obłożony, przy którym jest guzów Złoty sześć z Rubinkami y turkusami sadzonych, Pistoletów para [4] y Bandoletów konnych Para, Temuż Rumaka który na ten czas po mnie zostawać będzie, Suknie zaś moje które niżej opiszę, temi Rodzonym z Panem Ignacem Ostrowskim Zięciem swym niech się podzielą te Suknie zostają, Kontusz Popielaty Rysiami podszyty przy którym guzów Pięć Złoty Diamentami sadzonych, Kontusz fioletowy grzbietami podszyty potrzeby przynim Złote Szmuklerskie Kontusz turkusowy ze Srebrnymi potrzebami szlamami podszyty, Kontusz Adamaszkowy Złoty w Kostkę z węzłami Srebrnymi, białym podszyty atlasem, Kontusz Francuskiego Sukna zjedwabniami potrzebami Żupan Karmazynowy, Atlasowy Żupan Cytrynowy Atlasowy Żupan Aksamitny, te Żupany z Szmuklerskimi potrzebami już potrosze nadchodzone, Czapkę Sobolich Dwie trzecia Ogonkowa, z tych jedną Czapkę zostawuję przy Małżonce mej, drugie Rodzonemu memu należeć będą, Rynsztunek mój wszystek który Nowy na Regestryku opisany będzie przy Rodzonym moim zostawuje Jmci Panu Ignacemu Ostrowskiemu za którym jest Synowica moja naznaczam Puzdra Cyni z Herbami pułtrzecia Krzyża w którym Puzdrze jest Pułmiskow Dwanaście mis dwie Talerzy Dwanaście Flasz wielkich trzy temuż naznaczam, Drugie Puzdro podróżne, w którym Pułmiskow sześć Misa Talerzy sześć, flasz Kwartowych cztery to Puzdro jest w Wilanowie na Arzędę Wilanowską za Kontraktem Trzyletnim w Grodzie Wąsoskim roborowane dałem Jmci Panu Adamowi Kępskiemu Cztery Tysiące Złoty Trzysta tę Summę inkludując com zapłacił za Processa Prawne na Jmci przewidzione Jmci Panu Bartłomiejowi Kraszewskiemu Złoty Czteryście, y na Osobę swoją wlewek Prawa tego otrzymałem w Wąsoskim Grodzie na co karysą wskatule na dowód tego ziemię Jmci Pan Kępski prosił dodać potrzeba Jego Mci w Trzecim Roku Złoty Tysiąc Czteryście y o defalkę prosić przez Przyjaciela, gdy połowicę natey Arzędzie tracę, jeżeliby też Jmci Pan Kępski zbrańiał się defalki proci Jmci [5] żeby oddał Złoty Pięćset Trzydzieści co na ten Trzeci Rok zadał Jmci Przychowej Bydła owiec mnie należy za lat dwie podług Inwentarza, albo też y Regestrow moich Rachunkowych które są w Skrzyni nowej mojej w Wilanowie, z której Majętności jeżeli Jmci Pan Kępski

niepowroci Pieniędzy, niechay dotrzymuje Imc Pan Ignacy Ostrowski za ktorym iest Synowica moja tę Summę wyżey wzmiankowana Jmci dodawszy u Jmci Pana Jana Kossakowskiego Starosty Wizkiego mam pożyczanego długu Złotych Pięćset Dwadziescia na co są Membrany gołe dwa wSzkatule prosic Jmci o oddanie tych Pieniędzy, albo też Membrany oddać do Kościoła Karmelitanskiego Wąsoskiego żeby tym więcej Pana Boga za Duszę moję prosił, y Litanią de Nomine JESU żeby w Piątek przed Ołtarzem spiewali Pana Boga za Duszę moją prosząc, aże do Kosciola Farskiego Wąsoskiego zapisałem Summy Pięc Tysięcy Szescdziesiąt Złotych na restauracyą Kosciola, która Summa Dekretem Trybunalskim mnie iest przysądzona za pewnymi assygnacyami w Ziemi Wiskiey, y iuż Kondemnata w Trybunale Piotrkowskim iest na Cały Ziemi otrzymana, proszę aby z tym niezapominali mnie przed Panem Bogiem.

Czeladzi nie wiele chowam, ale też każdemu z nich płacę, żadnemu Suchedni ani też Barwy niezatrzymywam, jeżeli się co pokaże po Smierci moiey zapłacić, każdemu robotney Czeladzi wypłacić potrzeba co się pokaże, Urzędnikowi Żebrowskiemu jeżeli będzie służył do Smierci mey, naznaczam zObory mey krow parę y Nieukow parę płacę każdą Czwierć, ale jeżeli mu się co zatrzymało oddać, Woznicy Jaskowi Kozackowi który mi iuż dawno służy /:luboć nieszczerze:/ będąc Poddanym moim z Wierciszewa naznaczam klacz parę robotnych Wołow z Obory parę, krowę jednej, Chłopcui Kapturkowi Kacprowi wychowancowi memu naznaczam Podjezdka gniadego zKulbaką Sukien moich parę, Pieniędzy przytym Złotych Sześćdziesiąt ktore Pieniędze żeby ich nie potracił dać komu pewnemu do schowania, ktorego Rodzony moy, lubo też Jmc Pan Ignacy Ostrowski niech do Siebie wezmie, ażeby mu swey woli niedopuszczali proszę oto: Poddanym moim wszystkie krowy po mnie zostają, Załogę te co mają odemnie condomuję y każdemu z nich po dwa Korca Żyta żeby wydano [6] ze Szpichlerza mego oto proszę, Chłopom czteroma którzy mi dawno służy, wychowancom moim każdemu z nich oddać po Jałowicy albo po Nieuku zObory, y Pastuchom także należyte myto zapłacić Bydła Konie Owiec zObory Registr iest spisany, ktorego dobytku połowica przy Rodzonym moim albo Jego Sukcessorach, a druga połowica przy Małżonce mey niech zostaje proszę jeżeli mnie przeżyje, apo Smierci na Sukcessorow moich należeć ma; Statki wodne obadwa z lewarem Żagle do dyspozycyi Brata mego należeć ma, albo Jego Sukcessorow należeć mają Kobiercow Perskich Cztery już naddartych do Klasztoru Wąsoskiego naznaczam y insze Kobierce Kilimy przy Małżonce mey zostawać będą obowiązując iey Sumienie aby za Dusze moje dobrze czyniła wszak ma z Czego y za co, a jeżeliby też po Smierci mey za Mąż poszła, y Dobra moje ubogie rozpraszała, tedy onę oddalam od wszystkiego, Oyczyzna iey na Wierciszewie, taby iey należała, okromtego com

Ja za niey własne przykupił Pieniądze u Jmci Xiędza Biskupa Płockiego mego Mcią Pana należa mi po Świętey pamięci nieboszczyku Xiędzu Janie Gębickim Biskupie Płockim pożyczonego długu Złotych Dwiescie Dwadziescia Pięc na co Jmc Szkutę Dębową w Broku odemnie odebrał zapłacić mi złaskj swy Panskiey przyobiecał, u Jmci Samego pożyczonego długu Złotych Szescdziesiąt gdzie pożyczzał przez ręce Pana Robolinskiego Pokojowego Jmci Jmci Xiędza Kodzieyki, Summa Jmci tylko Złotych Trzysta, a że Sieci Jmci oddane niedano mi tylko Złotych Dwiescie Osmdziesiąt, ato wszystko proszę Jmci żeby oddać rozkazał, gdyż mi to Sam Słowem swym Panskim przyrzekł.

Za Exekutorow Tetamentu tego naznaczam y proszę Rodzonego mego jako przyrodzonego Opiekunec Jmci Pana Mikołaja Moczarskiego Czesnika Ziemi Wizkiey Jmci Pana Ignacego Ostrowskiego, Jmci Xiędza Przeora Karmelitanskiego ktory natenczas będzie upraszając Ich Mciow żeby woli mey we wszystkim czynili dosyc, za pracą każdemu Ich Mciow naznaczam po Złotych Stu, ktory to [7] Testament y wołą moją ostatnią takiey wagi mieć chcę jakoby u Akt autentycznych ktorychkolwiek zeznany y zapisany ktory podać do akt ktorychkolwiek naznaczam y proszę.

Datumw Sieburczynie Vigesima Quinta Januarij Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo Stanisław Grabowskj manu propria.

Zostający przy pisaniu tego testamentu ręką własną podpisuję Xiędz Brokard Tomkowicz Przeor Wąsoskj Zakonu Karmelitanskiego dawney obserwancyi manu propria.

Do Testamentu proszony ręką się własną podpisuję Mikołay Kazimierz Mocarskj Czesnik Ziemi Wizkiey manu propria.

Alexander Grabowskj jako przyrodzony Exekutor approbuie ten Testament,

Ignacy z Dziesiek Ostrowskj jako Exekturo y Sukcessor legitimus approbuje we wszystkich Punktach ten Testament.

Post ingrossationem veto ejusdem praeinserti Testamenti Originale Idem Gnosus Offerens illico ad se recepit, de recepto Officium praesens Notariatus quiwtavit quietat praesentibus.